

jih ne bom, ker to bi bilo starim hlačam rebra šteti, ker res na nekateri ne najdeš ničesar, kar bi bilo kaj vredno. In glavar nemčurjem na tem zelniku ob Hudinji prě želi biti omenjeni oskrbnik. Toda ta je le »oberlajtnant« in treba, da še »avancira« do »hauptmana«, inace ne more in ne sme biti še — glavač.

Iz Rogatca. Dokončali smo sicer najpotrebneje poljsko delo, tudi nehvaležnih gorie borne pridelke smo brez vrešča in strela vže pospravili, a sedaj si začnemo zmišljevati, kaj neki bo po dolgih zimskih večerih početi. Ko bi imeli kaj koristnega, kratkočasnega berila, kako dobro knjigo, primeren časnik! Kako veselo nas pri tem zmišljevanju iznenadi vesela vest, da se v našem trgu snuje društvo, katero je pod imenom »Katoliško bralno in gospodarsko društvo« dne 9. oktobra vže imelo svojo prvo sejo in ob enem zborovanje. Vodstvo društva prevzeli so naslednji gg.: Jožef Tombah, predsednik; Ign. Mikuš, preds. namestnik; Ivan Strgar, tajnik; Iv. Rotner, blagajnik in Jernej Gobeč, knjižničar. Namen društva je zabava in poučevanje zlasti v gospodarskih strokah. V dosego tega namena je v društveni sobi večje število časopisov ter precej obširna knjižnica na razpolago. — Naša fara ima v svojem središču — trgu Rogaskem — že marsikatero društvo, kakor ste hvalevredni društvi ognjebambovcev in pevcev, tudi ona pošast, ki pod imenom »Schulverein« kuži sveži zrak slovenski po spodnjem Štajarskem, se je priklatila vže na mejo Hrvatsko, a slovenskega društva do sedaj še nismo imeli. Lahko tedaj uganeš, s kolikim veseljem da smo pozdravili prvo slovensko društvo v osrčju »nemškega« Rogatca. Lepo število v duhu krščanskem pisanih knjig ter časopisov dajalo nam bo dovolj berila v dolgi zimi, zlasti pa upamo ob nedeljah in praznikih, ko na službo božjo čakamo, imeti svoje varno zavetje v društveni sobi in ne bo se nam treba več pomikati po trških ulicah v posmeh in spodtiko onemu prostomišljaku, kojemu je vsak pošteni kristjan trn v peti in značajni narodnjak priseženi sovražnik, čeravno se mu ne stidi do onih novčičev, kojih največ ob nedeljah dobiva iz žaljeve roke slovenskega kmeta.

Rogačan.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Avstrijsko. Nemška levica je sedaj v hudih skripicah, kajti vlada je razpustila mestni zastop v Liberci, ker je kazal očitno, da mu je ljubše dnes, kakor jutre, če pride Avstrija v pruske roke. Liberčani pa so Nemci, pokaj se bi torej ne unela »nemška levica« za-nje? Ali če se potegne dr. Plener, vodja nemške levice, za brate v Liberci, potem kaže tudi on, da ne čuti preveč avstrijski, kako hoče pa potlej postati avstrijski minister? Iz druge strani pa govori nemška gospoda, da s prusaštvom v Liberci že le ni tako hudó in dela jim torej vlada silo, zato mora nemški rodoljub biti in če treba, se hiti za-nje! V tej stvari voli človek, tudi »bistroumni« dr. Plener težko. — Tudi na Dunaji ni v mestnem zastopu vse v redu, kajti večina je v njem nemška, liberalna in zatira menda več, kakor je dobro, nasprotno stranko, toda tak je in ostane liberalizem: pod krinko svobode ima za druge le — verigo.

Češko. V Pragi so pri dopolnilnih volitvah v mestni zastop Mladočehi pridobili štiri zastopnike, vendar se je večina v njem staročeska. Se ve, da je to jako neljubo Mladočehom, kajti oni so liberalci in ne želé druga, kakor priti do vse oblasti, drugo pa se poda že samo. — V Pragi se vrši te dni shod vseh čeških strank, da se napravi, če mogoče, sprava; ali za to ni veliko upanja.

Štajarsko. Da-si je Gradec neki najbolj nemško mesto, vendar pa Schönerer ondi ne more spraviti shoda nemških nacionalcov, kakor si prizadeva on in njegova stranka že dalje časa. Možje pač vedó, da za-nj ni nobene potrebe. — Mestni zastop je priredil veliko pokopališče zunaj mesta, toda sedaj nima — mrličev, kajti stara pokopališča še imajo dovolje prostora in pot na občinsko pokopališče je dolga in draga!

Koroško. V Celovci se snide brž vendar-le nemški shod in bode na njem pač tožba čez tožbo, kako se poriva nemščina s podedovanih tal in boža slovenščina. Škoda, da mi o tem ne znamo ničesar! — Rodoljubi v Celovci so sklenili, da dajo prvo krono, nov denar, brž, ko jo dobijo v roke, družbi sv. Cirila in Metoda!

Kranjsko. Novi vodja deželne vlade, baron Hein, trdi, da ne stoji na strani nemških liberalcev, ampak da je in ostane za vse stranke enak — mož vlade. Dobro, če bode tako, a v Mariboru brž ni bilo tako! — »Slovenec« prinaša sedaj v vsakem listu udanostne izjave od raznih občin do prevzv. knezoškofa, saj pa tudi ni drugače mogoče; kako hoče katol. ljudstvo postaviti se v vrsto taci, ki svoje mnenje stavijo višje, kakor mnenje svojega škofa!

Primorsko. Sedaj se bliža vprašanje o slov. ljudski šoli v Gorici h koncu, kajti dež. šolski svet je odločno se postavil na stran pravice t. j. slov. starišev, ki tirjajo od mesta ljudske šole za svoje otroke, saj plačajo v mestno kaso svoje davke vsako leto in nič manj, kakor laški mestljani, katerim se stavi šola za solo, če je tudi ni potreba.

Tržaško. V šolo v Rojanu hodi 411 otrok, 401 je slovenskih, laških pa je 10 in vendar se je naštelo leta 1890 ondi 4370 Lahov in samo 1172 Slovencev. Ali so Lahi tedaj blizo vsi brez otrok? — V Barkovljah imajo legar skorej pri vsaki hiši, ali mestni svet v Trstu ne skrbi nič, da se jim pripravi bolja voda.

Istersko. Po Istri se klati več agentov, ki trdijo, da sta hrv. poslanca dr. Laginja in Spinčič kriva, da se vpelje toliko vino v naše kraje in s tem zatéra vinoreja v Istri. Se ve, da se te reči razglasujejo iz namena gg. poslancema izpodbiti tla, pa menimo, da jim ne bode mogoče.

Hrvaško. Zagreb še sedaj nima nadškofa; uzrok tiči pri madjarski vladi, ki tišči za nadškofa necega kanonika v Zagrebu, ali sv. oče ga ne morejo imenovati, ker nima za škofa potrebnih lastnostij. Čemu madjarska vlada dela to? Naj obdrži še nadalje hrv. ljudstvo v svoji oblasti!

Ogersko. Zmerom se še drži govorica, da ministerstvo grofa Szápáry razpade, zatem pa pride nazaj Koloman Tisza. To bi bila slaba zamena: za katoliškim grofom kalvinski papež! — Na Ogerskem naj se osnuje v vsaki vasi madjarski »otroški vrtec« in va-nj morajo vsi otroci hoditi brž, ko so dopolnili tretje leto. S tem misli vlada, da se pridobijo ti otroci za madjarsčino.

Vunanje države.

Rim. Veliko se piše in ugiblje, koga izmed avstrijskih škofov izvolijo sv. oče Leon XIII. za kardinala rimske cerkve. Madjarski listi znajo, da se povzdigne razven ostrogonskega nadškofa Vászáryja še dvoje drugih škofov, se ve, da madjarskih do časti kardinala.

Italijansko. Ministrom gre pri novih volitvah za glavo, zato so sedaj vsi po konci, imajo sedaj v tem, sedaj v drugem mestu shode volilcev; vsi pa trdijo, da stroškov za vojaštvo ni moči znižati. Brez zaveznikov ne more se država vzdržati, zaveza pa ne brez orožja. To je sicer resnica! — Na otoku Siciliji še vlada ro-

parstvo slej ko prej, in še celo delavcev na polji ne pustijo na miru.

Francosko. Delavci v Carmauxu so se udali ter že gredo vsako jutro doli v rudnike na delo, pričakujejo pa, da se ne odpusti nobeden zavoljo strike, vendar pa je bolj verjetno, da jih pojde več drugam, iskat si dela, ker niso ondi zadovoljni.

Angleško. Najvišji župan v Londonu je postal katolik, jako odločen mož in je zato judom na potu. Vsled tega že napenjajo vse sile zoper njega ter pričakujejo, da ga kraljica odstavi. To pa ni verjetno.

Nemško. Zoper načrt nove vojaške postave se vzdiguje sedaj več držav, ki so v vojaških rečeh pod nemškim cesarjem: preveč denarja in preveč ljudij jim požre nova postava in sodi se, da odmakne vlada svoj načrt, ali vsaj odloži posvetovanje o njem do časa, ko bodo te države »pri boljši volji«. — V Wittenbergu, v mestu Luthrovem, so te dni postavili veliko cerkev in sta k slovesnosti prišla tudi cesar in cesarica.

Rusko. Minister za pravosodje predlaga novo postavo zoper dvoboje, ali »gosposke poboje« ter zapade vsak, ki se spusti v tak dvoboj, kazni od 6 mesecev do 5 let težke ječe. Dobro bode, če se vpelje še po drugih državah enaka postava!

Bolgarsko. Ta državica stopa vrlo naprej na poti prosvete, kajti dolgove dela, kakor starejše države in plača jih menda tudi tako, na nikoljevo.

Srbsko. Vlada je zaprla župana v Belem gradu, ker je dal samovoljno zapreti nekega mestjana na 73 dni ter ga je pošiljal v tem času na delo, v občo kamnoseke. Županu je Marinković ime, težko, da se še iz zapore povrne več na županji stol, iz zapore so ga že izpustili.

Tursko. Sultan ni ustregel ruski vladi s svojim odgovorom na njeno pismo, posebno pa je s tem žalil rusko vlado, ker je cele tri mesece odlagal, predno je odgovoril. Sultan je že vedel, zakaj je odlagal odgovor od dneva do dneva: za nevoljo se je zmerom časa!

Grško. Vlada je odpoklicala svojega zastopnika v Bukreštu, dokler ji rumunska vlada ne izroči premoženja iz zupuščine Zappa. Sicer pa je tega premoženja na rumunskih tleh samo 5 do 6 milijonov, drugo pa je ali v Bolgariji ali v Turčiji. Ni dvoma, da se boste tudi ti dve vladi pogodili brez »krvi in svinčenk«.

Afrika. Francoski general Dod je neki dahomejske čete v zadnjem tednu na treh krajih pobil do dobra, izvedenci v vojaških stvaréh in francoski napihnenosti pravijo, da brž niso bile te zmage znamenite.

Amerika. Za razstavo v Chicagu se stavi hiša iz same soli ter stane, ako se dovrši, najmanj poldrugi milijon frankov. To bode torej slana hiša! — Zavoljo kolere ne smejo izseljenci, ki pridejo iz Evrope, stopiti v Novem Yorku na suho. S tem je tako rekoč za nekaj časa proč z izseljevanjem.

Za poduk in kratek čas.

Spomini iz jutrovih dežel.

Piše F. S. Šegula.

(Dalje.)

Vračajoč se iz Jerihe, obiskal sem mestece Betanijo, tu je grob Lazarov in hiša skrbne Marte, kjer si je Jezus večkrat odpočival in si dal malo postreči. Dne 17. aprila obiskal sem kraj sv. Janez, v puščavi, rojstni kraj sv. Janeza Krstnika.

Sedaj pa še naj malo povem, kako sem preživel

XVI. Veliki teden na Jutrovem.

V Jeruzalemu se o tem času tare romarjev pobožnih pa tudi radovednih; Španjcev je 54, Amerikancev 101 (med njimi dva škofa), iz Nemčije 20. Neštete pa so romarske množice iz bližnjih dežel. Žalostno vpliva posebno na Avstrijanca, da je iz našega cesarstva tako malo romarjev, ko je vendar v avstrijski romarski hiši za-nje najlepše preskrbljeno, ko sled za sledom skoraj nahajamo spomine radodarne roke našega cesarja, ko so ravno Avstrijci posebno povsod s spoštovanjem vsprejeti.

Pojedini obredi (katoliški, grški, armenski, koptiški) imajo določene ure za svoje ceremonije, ki se vršijo pri zaprtih vratih cerkve Božjega groba. Katoliške ceremonije so iste, kakor se vršijo v vsaki škofovski cerkvi, ne bodem jih torej natančneje popisoval. Le nekatere reči »velikih dni« hočem omeniti.

Veliki četrtek. Posebno slovesno je bilo danes skupno obhajilo duhovnikov iz vseh delov sveta (nad 100) ter priprostega ljudstva (nad 300). Videl si tu imenitne gospode, med njimi generala-konzula francoskega, videl si pa tudi sredi te gospode priproste beduine, v revnih halirah, beduine, katerih bi se, ko bi jih zunaj u puščavi srečal, po pravici zbal. A vera je napravila iz brezvestnega roparja v puščavi pohlevno in pobožno ovčico.

Popoldan (času primerno) obiskal sem na gori Si-onski ono obednico, kjer je Jezus s svojimi učenci obhajal zadnjo večerjo. Čudi in razjokaj se, krščanska duša! Tu je kraj, kjer se je obhajala prvokrat nekrvava daritva sv. maše; obhajal jo je Jezus Kristus sam. Sv. Frančišek Serafinski je tu še maševal, sezidal je tudi samostan. Dandanes je takraj deloma konjski klev, deloma ležišče za turške beraške romarje! Visok bakšiš (dar) je potreben, da ti dopustijo vstopiti; a če bi se hotel odkriti, križati, moliti in bi navzoči fanatični derviši to opazili, bi te takoj izgnali! Mili Bože, žalostno!

Veliki petek. Svete tihote velikega tedna tu pač malo občutim. Petek je namreč turški praznik, zraven tega je še ravno ta petek osmina in sklep romanja k »nebi Musa« (k »preroku Mojzesu«), konec »norega tedna«, vojaška godba, turška muzika, vojaki ter tuleči Turki polnijo ulice svetega mesta. Konec naših slovesnosti tega dneva bila je slovesna procesija (processione solenne) ob 7. uri zvečer. Očetje frančiškani, ki so zvesti varuhi svetih krajev, imajo namreč navado, da obiščejo vsaki dan, psalne in svete pesmi prepevajoč, svetišča velikanske te cerkve. Danes pa je ta procesija posebno slovesna, ker se ji vplete sedem pridig v raznih jezikih. Začeli smo v »kapeli sv. Rešnjega Telesa« z italijansko pridigo (ital. razumejo vsi v Jeruzalemu, ki so v šolo hodili).

Grško se je pridigalo pred »ječo Janeza K.«, angleško pred »kapelo razdelitve svetih oblačil«. Ta pridiga — imel jo je nadškof iz New-Yorka (v Ameriki) — dozdevala se mi je pač najsijajniša. Nikdar še nisem opazoval pri kateremkoli pridigarju toliko svetega navdušenja, kakor tu. Potem je šlo po kakih 50 kamenenih stopnjicah navzgor na »goro« Kalvarijo, ki je sicer z ostalimi svetišči pod eno streho. Na Kalvariji pridigalo se je: nemški na mestu, kjer so Jezusa na zemlji ležeči križ pribijali (XI. postaja, katoliški altar), potem francoski na kraju, deset stopinj odtod na zahod, kjer je stal sveti križ (XII. postaja, altar ruskih razkolnikov). Tukaj gledal sem tudi ganljiv prizor. Slovesno stopila sta dva frančiškana k sv. križu, z belimi prti objela »mrtvo telo«, potem je eden po lestvici višje stopil in žrebelj za žrebljem po malem izvzel ter so ga nesli po prej omenjenih stopnicah navzdol na »kamen maziljenja«, kjer se je vršila tudi simbolična ceremonija maziljenja.